

BELGIAN
NATIONAL ORCHESTRA

MUZIEK MAKEN IS BALSEM VOOR DE ZIEL

Chef-dirigent Hugh Wolff, die zijn thuisbasis heeft in het Amerikaanse Boston, zat door de huidige gezondheids crisis lange tijd vast in de Verenigde Staten. Voor de opname van een radioconcert met het Belgian National Orchestra keerde hij recent echter terug naar België. Hoe heeft hij de afgelopen tijd beleefd? Tijd voor een gesprek!

In maart 2020 kwam het concertleven abrupt tot stilstand. Hoe ging u hiermee om?

Ik heb de plotse lockdown als een ongelofelijke schok ervaren. Te bedenken dat we enkele weken voordien nog Beethovens Missa Solemnis met een gigantisch koor hebben uitgevoerd... We mogen van geluk spreken dat er zich binnen onze eigen rangen geen tragedies hebben afgespeeld! Net als iedereen dacht ik dat we snel terug zouden kunnen starten, maar intussen zijn we bijna een jaar verder. Verwachtingen moesten steeds opnieuw worden bijgesteld. Wat vroeger vanzelfsprekend was, kan nu niet meer en dat is een bijzonder nederig makende ervaring.

In Europa verkeren we met de vele steunmaatregelen voor de cultuursector in een relatieve luxepositie. Over de cultuursector in de Verenigde Staten circuleren echter zorgwekkende verhalen...

Dat klopt. Doordat cultuurinstellingen in de Verenigde Staten overwegend privaat worden gefinancierd, gebeuren er verschrikkelijke dingen. Een extreem voorbeeld is de Metropolitan Opera in New York. Alle voorstelling voor dit seizoen zijn geschrapt en de leden van het orkest ontvangen geen werkloosheidsvergoeding. De situatie in Amerika is dus bijzonder schrijnend. Wij mogen ons gelukkig prijzen dat het Belgian National Orchestra mag schuilen onder de paraplu van de federale overheid... Waarmee ik niet wil zeggen dat de situatie ook hier niet zorgwekkend is: het zal heel wat tijd vergen om de band met het publiek die we doorheen de jaren meticuleus opbouwden, terug te herstellen.

Vormen online concerten en radio-uitzendingen in deze tijden een uitweg?

Een grote verdienste van dergelijke initiatieven is dat we op die manier in het bewustzijn van de mensen aanwezig blijven. En ze doen uitkijken naar het hervatten van het concertleven... Online presentie zal ook in de toekomst zeer belangrijk zijn, vooral om jonge doelgroepen te bereiken. Men mag echter niet vergeten hoe moeilijk dergelijke concerten zijn: kwaliteitsvol musiceren met plexiglazen wanden, maskers en instrumentalisten die ver uit elkaar zitten is een echte uitdaging!

Voor vele mensen waren de afgelopen maanden een tijd van herbronning en reflectie. Ook voor u?

Normaal gezien ben ik eeuwig onderweg en nooit thuis. De afgelopen maanden – hoe gek het ook mag klinken in tijden van crisis – was bijgevolg een oase van rust. Twee van mijn drie zonen die in New York City leven, ontvluchtten de stad en kwamen naar huis. Mijn vrouw en ik brachten samen met hen de zomer door. Wandelingen, samen koken, samen eten, gesprekken over allerlei zaken... ik begon ook weer dagelijks piano te spelen, iets waar ik 15 jaar lang geen tijd voor heb gehad.

Terug in België brak er dan ineens brand uit in BOZAR...

Een tragedie! Gelukkig heerst er in de orkestwereld heel wat solidariteit. Het Belgian National Orchestra zal de komende maanden door vele zalen warm worden onthaald. Het radioconcert dat ik dirigeer, wordt bijvoorbeeld opgenomen in de Munt. Aan de ene kant zal het een enorme uitdaging zijn om ons aan te passen aan de akoestiek van die zaal en aan alle maatregelen die momenteel gelden. Aan de andere kant laat de partituur die op onze pupiters staat, Schumanns Tweede symfonie, je al gauw alles vergeten. Van zodra je begint te musiceren, valt de wereld weg en ben je enkel en alleen nog gefocust op een passievol begrijpen, op een diepe lezing van dat fantastische werk.

Op het programma van het radioconcert staan ook nog Beethovens Fidelio-ouverture en Mozarts Vierentwintigste pianoconcerto.

Een ouverture, een concerto en een symfonie: dat mag op het eerste zicht een weinig spannend programma lijken, maar niets is minder waar. Elk van deze werken bezit een diepe spirituele betekenis. De hele idee van verdrukking, dromen van een betere wereld en finaal ook redding, vat Beethoven in zijn fantastische Fidelio-ouverture in nauwelijks zes minuten samen. Het Vierentwintigste pianoconcerto is een van Mozarts donkerste, meest gepassioneerde werken. Het is én bijzonder introspectief én bijzonder agressief. Richard Egarr, de solist, en ik verbazen ons onophoudelijk over de complexiteit van dit werk. Mijn absolute favoriet is echter Schumanns Tweede symfonie. Dat werk zit vol citaten van Bach, Haydn, Beethoven en ga zo maar door. De hele muziekgeschiedenis passeert de revue! In de vierde beweging komt de muziek van Schumann plots en vrij depressief tot stilstand. Hoe moet het, na een titaan als Beethoven, nu verder? Vanuit het niets begint hij op dat moment iets nieuws, iets ongehoords. Symfonieën als de Vijfde en de Negende van Beethoven zitten vol masculiene agressiviteit. Schumann toont ons echter een andere weg: hij bereikt de hemel niet al vechtend, maar door middel van de liefde. Dat is voor mij de kerngedachte van de Tweede symfonie. Gebukt onder de last van de geschiedenis, stort Schumann in elkaar. Hij slaagt er echter in om zich terug op te richten en iets totaal anders te ontwikkelen. Deze weg hebben wij als mensheid vandaag ook af te leggen, zowel op macro- als op microniveau. Zo biedt de Tweede symfonie inspiratie voor de omgang met de pandemie, voor de omgang met politiek en voor het persoonlijke leven. Zeker het thema van depressie, of beter gezegd, het achter zich laten van de depressie, is in tijden als deze, waarin steeds meer mensen het licht niet meer zien schijnen aan het einde van de tunnel, bijzonder relevant.

Welke elementen schenken u vandaag hoop?

Samen musiceren. Op het moment dat ik voor een orkest sta, kan ik al het lijden en de pijn in de wereld naast me neerleggen. Muziek maken is balsem voor de ziel. Het creëren van schoonheid beschouw ik als een bijzonder privilege, vooral in tijden waarin schoonheid schaars is.